

Skaitymai

1946. V. 25. Nr. 21 (27)

Augsburgas, 1946 m.

gegužės mėn. 25 d.

II metal

PETRAS KURMELIS

(Tęsiasi)

Marcė nurauzdas šokan. Pagrobusi eglišakę leido jį išaukų. Atšokusi kelis žingsnius, dar atsikvusi, apšvėdė jį jo pusę ir po nosies marmėdama prapūlė miškę. Pranokus dairuodamas ir bėžindamas styrinėjo aplink arklius.

Petras ligai dar stovėjo užtrepus vietoje ir žiūrėjo plačiomis prieš save, nors nieko nematė.

— Įsisi ir išpesci!... 3/2 ką? ... Bet jis ją atstatė, visą vilgį atėmė, — pamano — Gal atvira ir prota, nebemana nieku... Pamatyti toliau.

Norėjo nesiraminti, norėjo pamiršti, bet niekaip negalėjo, nes ausyse atkila skambėjo Marcės fodžiai: „Negali pamiršdėti nei širdies užlaukti... duonos patros davė, bet meilės ne davė!“ — Kam gi tos meilės prie darbo? — nešikentė netaręs. „Ar paklausė bent kuomet, galu ji mylėti ar ne? ... Sunku būti su nekenčiamu žmogum“. — Teisybė, sunku. — pripažino ir jo širdis. — Neklausė jos meilės, neapklausė nė sykio! — spūgino jo patlos sąžinė. — Neieškojai meilės, nei ją davėi, senylai jos! — tvirtino širdis; — tokios tinginės, nevalėikos niekaip negali mylėti! — gynybą galva. „Tulčia jo turta! Nieks nemėta, nieks nemalona!“ — Cia tikra tiesa. — tarė sau. — Verčiau, kad būčiau tos medžiagos nė akimėla nematęs! — susipurtino Petras. — Dabar žinau, dėl ko š vis taip susiterus! Mat mylėjo kita... Kodėl man nepasiskakė?... Ji pati pati kalbėdavo... Na, įsiai kalbėdavo... melavo, vadėjo, pasakė džiaugėsi nusikrausė... Jisai, Pranukas, už visus kalbėdavo... — Nugirdo jo būtybę, Rodos, cypdama kankė: „Neklausė jos, neklausė! Tavo didžiausia kalčia!“

Visa prikimtis linksminos, tartumi juokėsi ir džiaugėsi pavasario gražybomis. Daugus visitelys žydravo aiškiai. Saulėle švitėdama kartu meiliai šliūdė. Vistilėi debesyms nuslinko pakalniui ir rytmečios. Ten juos užstojo

keterlopo dabo šviesi oraryklė. Vėjelis jau guldamas vos tik virpina jaunėlius, dar gelsvus lapelius. Petras nieko nematė nei bujo; atsidūkėjo ir užsimeskė, nes ji prisilėgė kaip sunkauslas akmos. Visa nesaimės kalčia sugulė ant jo. Širdį slopė skausmas; galvoj meilės Marcės priekalčiai. Nieko nebeterėjo nusiteisinti. Rodos, jog dangus užgrūta ir kalnai užvirs ant jo, rodės, jog visas pasaulis jį pati kalčia, pagaliau pasukšteliai patys kaippaktytė saiko. Ralbasu strazdelis ties pat jo viršgalviu, eglėje, čiutūkėjo aiškiai: „Nieko nekaltink, nieko nekaltink! Tavo kaltėybė, tavo kaltėybė!“ Goltensnagis varnėnas švilpdamas tvirtino: „Teisybė, teisybė, teisybė!...“ Garsuota budutis toliau miške spiginė: „Tu-tu-tu, tu-tu-tu!“ Meleša pridėjo: „Pats, pats, pats, pats, pats!“ Lakūtingalė mažiūle ant daubos skardžio pleškėjo: „O taip, o taip, tu pats, tu pats, kalbėdais, kalbėdais!“ Varna lėkdama ir ta krankė: „Kaip-gi! kaip-gi! kaip-gi!“ Mėlynasis balandis iš tiesų supykęs brūkavo. „Perti Kurmel, perti rūpūle, per nogarą... būklysi!“ Margasis kikielis taip pat tyčiojo: „Skamba Marceles, cink-cink-cink, cink-cink šimtukai!“ Lakioji bėzdinogė ore skrajojama ležuvį laidė: „Nabagėli, nabagėli! Neglamėvus, nesmylavęs meilės nenorėli!“ Artole drangelis, vieversėlis, virpėdamas aukštyje, aiškiai, kaip iš kuodelio, vyturtauvo: „Tare!, tare! — man vis tiek, man vis tiek, by jik pūgins, by tik lišingai! Turius naužas turi, meilės laimės neturi!... mat, ne vis tiek, ne vis tiek!...“ Pasipūtes tetirvinės ir tas savo patarimą davė, užbėdamas: „Parduok prastą patį, pirkis gerą!“ O ta vandens vistikė, — ar ne rūpūlikė, — braidydama po klana spiginė: „Pilis pelik! Pilis pelik!“ Pagaliau tas kuisis, menkas vabalas, į ausį prilindęs zyia: „Broleli, broleli! Norėjai ruble-

lio, rublelio!“ Visi tą patį tvirtina ir tvirtina, net ausys cypia Petrai. Atsidūgė jį saulele. Ta morkdama tartoma kankė: „Bavo mylėli, vaikaiti! buvo meilės ieškoti, buvo klausiti, atsidūgėli, buvo pamylėli!“ Klausė Petras, kas pakalėjoja dar šauka. Upeles vingiruodamas per akmenėlius gurgėjo: „Rūgūs nerūgojės, pati nebe rauskėvė, nebeišvėrsi!... praverčia Petrai, praverčia!...“

Niekur globos, Gubės Petras už karštos galvos, kad neušidegtų grobės už skaudamos širdies, kad nepersprogtų Atskirėli dar j oraryklė. Toje, rodos, pamatė Janikę, jos skausių veideli, geltonas kasas, raudkas iškleistas, molynas skales mokiandėliau: „Bikė, cik! Ai tave priglausia, aš paguosiu...“ Bavo ir jis raudkas henkleidėdas, buvo hopusdas prisiglausė, bet iš debesyse juodulu atsisėjo j tarp rūtus Marceles veldes. Iš panūry žiūrėdama, rodos, šaukė: „Keli sykūs klausėi, galėsiu tave mylėti ar ne? Meilės man trūksta, meilės!...“ Meilės trokia — pamano Petras. — Duosia ir meilė, duosia... mylėsiu, mylėsiu visa žirdim... — Kur bus buvusi, volungėle čia pat j ausj sušvilbė: „Melioji, nebajai, melioji!“ Vėdė vėl skausmas šird Petrai. Atsidūkėjo balsu: — Motinėle mano, motinėle! Ko nepatari meilės ieškoti? — Atsakė grovy varielo: „Tariau, tariau, tariu!...“

Visų prikimtas, visį persiklokimtas Petras juo, jogei jo skausmas virto apmaudu. Kamščias grilaužė, dantis tritino.

— Išpaus! jema, rūpūlikė! — tarė ir be atšvilbęs skubėjo j priedėlinėke. Ten nutraukęs nuo lenyvos mylinę savo baltakę lenkė, lenkė, tenkė... kol nė lašo nebėliko.

* * *

Per Simą Jodę didelelį paklausėis tėra gražus prėkymėlis; o žimet, žiūrėli, ir bus gražus. Nors vakar šio pliaupė per dieną, po dvišos ir pievas klankūtai tikėo, vieškelis vienai parva, bet iš vėrlaus grafi giedra. Prieš auką žvaigždėtas taip linksmal rėso, o aušrinė rodos, juokė juokė. Mėlynokė aušra sklėdė savo baltą šviesą. Rytmečiuose vėrės, kaip akis